

דְּכַתְּיב כמו שכתוב, (שמות א) **הִנֵּה "עַם" בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעַצוֹם מְאֹד.**

העם יצא ממצרים לבד ולא בזכות הקב"ה

אוּף הַשְּׁתָּא דְּכַתְּיב גם עתה יש לפרש מה שכתוב **הִנֵּה עַם יִצָּא מִמִּצְרַיִם** ולא הנה עם שהוציאם ה' ממצרים **וְלֹא אֶפִיֵק לֹון אַחְרָא, אֵלָא אִיהוּ מִנְרַמְיָה נֶפֶק.** וּבְגִין כֶּךָ תִּיכּוּל לְאַבְרָשָׁא לֹון בא לומר לו שהעם הם יצאו לבד ולא אחר הוציאם דהיינו לא הקב"ה הוציאם אלא יצאו מעצמם לפיכך תוכל להרע להם ולקללם.

הנה כסה את עין הארץ סיחון ועוג שהיו כעיניים שלהם וכסה את עיני המכשפים והקוסמים

הִנֵּה כִּסָּה אֶת עֵין הָאָרֶץ, אֵית דְּאִמְרֵי סִיחּוֹן וְעוּג דְּקַטְלֵי (דְּקַטְלוּ) לֹון יִשְׂרָאֵל, דְּהוּוּ עֵינָא דְּאִרְעָא יִשׁ מִפְרָשִׁים שְׁעִין הָאָרֶץ הֵם סִיחּוֹן וְעוּג שְׁעַם יִשְׂרָאֵל הִרְגוּ אוֹתָם וְהֵם הָיוּ עֵינֵי הָאָרֶץ כִּי הָיוּ שׁוֹמְרִים וּמִשְׁגִּיחִים עֲלֵינוּ. אֵלָא יִשׁ לִפְרֵשׁ עוּד כִּד אֵייתִי קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אִרְבֵּה עַל אִרְעָא דְּמִצְרַיִם. כְּתִיב. כאשר הביא הקב"ה מכת ארבה על ארץ מצרים כתוב, (שמות י) **וַיִּכַּס אֶת עֵין כָּל הָאָרֶץ וַתַּחֲשֹׁךְ הָאָרֶץ. אִמְרֵי** ולמה נאמר כן **בְּגִין דְּכָל חֲרָשִׁין וְקַסְמִין דְּעֵלְמָא לָא יְכַלִּין לְמַעַבְד חֲרָשִׁין אֵלָא מְלָה חֲדָא בְּדִרְגָּא חֲדָא, בְּזַמְנָא חֲדָא** לפי שכל המכשפים והקוסמים אינם יכולים

הלימוד היומי

לעשות כשפים אלא דבר אחד במדריגה אחת בזמן אחד. **וְעַמָּא דְּאֵי יִתִּי עָרוּב מִבּוֹלָל בַּל מִכְמָה זִינִין מִבּוֹלָלִין אֵלִין בְּאֵלִין, עַד דְּלֹא יִכְלוּ כָּל חֲרָשֵׁין וְקִסְמִין לְמִיקָם.** והעם הזה הביא ערוב שהוא כמה מינים המעורבים אלו באלו עד שלא יכלו כל המכשפים והקוסמים לעמוד לפניהם **וְדָא הוּא וַיְכֹס אֶת עֵין פֶּל הָאָרֶץ** וזהו שכיסה את עין כל הארץ היינו עיני המכשפים שהם צופים בעיניהם לעשות הכשפים כמו "בעד החלון נשקפה ותייבב אם סיסרא" שהוא חלון בה צופים המכשפים לעשות את כשפיהם. **וְהָכָא פְּתִיב, וַיְכֹס אֶת עֵין הָאָרֶץ וְהָכִי הוּא וְדָאִי** וכאן גם כתוב שאמר בלק לבלעם שעם ישראל כיסה את עין הארץ ואי אפשר לעשות בהם כשפים ולכן רצה שיבא בלעם ויקלל ובקללה של בלעם חשב שיצליח.

בלק במעשה ידיו ובלעם כוחו וחוזקו בפיו לא היו בעולם מכשפים וקוסמים כמוהם

אָמַר ר' אַבָּא בְּלָק וּבְלָעָם לָא הָוָה בְּעֵלְמָא חֲרָשֵׁין וְקִסְמִין פְּוֹתֵייהוּ אמר רבי אבא בא וראה בלק ובלעם לא היו בעולם מכשפים וקוסמים כמוהם (בְּלָעָם) **חֵילִיָּה וְתוֹקְפִיָּה הָוָה בְּפּוּמִיָּה וְעֵינֵיהּ בְּלָק חֵילִיָּה וְתוֹקְפִיָּה הָוָה בְּעוּבְדָא דִּידִין** בלק היה כוחו וחוזקו בפיו. **בְּלָק חֵילִיָּה וְתוֹקְפִיָּה הָוָה לְדָא, דְּהָא כָּל זִינֵי חֲרָשֵׁין דְּעֵלְמָא בְּפּוּמָא וְעוּבְדָא הוּא, וּבְהוּ תִלְיִין** וזה צריך לזה כי כל מעשה הכשפים שבעולם בפה ובמעשה

הם נעשים ובשתייהם הם תלויים. **בְּלָעַם הָוָה לֵיהּ לִישָׁן וְלֹא יִדִין,**
בְּלָק הָוָה לֵיהּ יִדִין וְלֹא לִישָׁן בלעם היה לו לשון ולא ידים ובלק היה לו
 ידיים ולא לשון.

החברים הגיעו לשדה ביום חם מאוד ומצאו בה עשבים ומים יוצאים וישבו בה
אֲזָלוּ חֲבֵרֵי יֵאֵד דְּמָטוּ חָד בִּי חֶקֶל וְשִׁמְשָׁא הָוָה תְּקִיף
לְחֻדָּא הלכו החברים עד שהגיעו לשדה אחת והיתה השמש חזקה מאוד.
חָמוּ הַהוּא בִּי חֶקֶל בְּשִׁפִּירוֹ דְּעִשְׁבִּין וּמִין נַפְקִין לְכָל
סִטְר וְאֵילָנֵי חֶקְלָא סְגִיֵּאִין, יְתָבוּ תַמָּן ראו את אותה השדה שיש
 בה עשבים יפים ומים יוצאים לכל רוח ואילנות השדה גדולים ישבו שם באותה השדה.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּמָה יֵאוֹת אֶתֶר דָּא לְנִיחָא בֵּיהּ אמר
 רבי אלעזר כמה ראוי המקום הזה לנוח בו.

החברים ראו נחש גדול ורבי אלעזר דיבר עם הנחש ותמהו החברים
אֲדָהוּוּ יְתִבִי, הָא חוּיָא רַבְרָבָא אָתָּא בְּתוּקְפָא
דְּשִׁמְשָׁא וְאֶעְבַר קַמֵּיהוּ בעוד שהיו יושבים ראו נחש גדול
 בא בחוזק השמש ועבר לפניהם. **אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, חוּיָא חוּיָא,**
סִטִּי לָךְ מְאוֹרְחָךְ, דְּהָא תָב הַהוּא גְבֻרָא וְאַתְנַחֵם עַל
מָה דְּעַבַד, וְלֹא יוֹסִיף לְמַעְבַד הַהוּא מְלָה אמר לו רבי אלעזר,
 נחש נחש, תפנה לך מהדרך שאתה הולך בה כי אותו אדם שאתה בדרך להענישו כבר שב

בתשובה והתחרט על מעשיו ולא יוסיף עוד לעשות את אותו החטא. **תְּוַחֲוּ חֶבְרִיִּיא. אָמַר ר' אַבָּא מֵאֵי הוּא. אָמַר לֹוֹן שְׂתוּקוֹ** תמדה החברים אמר רבי אבא מה הוא מה שאתה מדבר עם הנחש אמר להם רבי אלעזר שתקו עכשיו אחר כך תדעו.

רבי אלעזר ידע מחשבות הנחש וציווה עליו לעזוב את היהודי ונתן לו במקומו גוי

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תְּוַחֲוּ חֶבְרִיִּיא, לְבַתֵּר דְּלַחֲשֵׁי לָךְ מִן שְׂמִיָּא, אֶתְנַחֵם הֵהוּא גִבְרָא וְשׂוּי בְרַעוּתִיהָ דְלֵא יְתִיב בֵּיהּ לְעַלְמִין סָטִי לָךְ מֵאַרְחָךְ. אמר רבי אלעזר נחש נחש, אחרי שכבר לחשו לך משמים להעניש לאותו האדם התחרט אותו אדם ממעשיו ושב מרצונו וקיבל עליו שלא ישוב לאותו החטא לעולם לכן תפנה לך מדרכך. **קָם חֶבְרִיִּיא בְּקִיּוּמִיהָ וְלֵא נָטִיל הָכָא וְהָכָא** עמד הנחש במקומו ולא הלך לכאן ולכאן. **תָּב בְּמַלְקַדְמִין. אָמַר לֵיהּ, תְּוַחֲוּ חֶבְרִיִּיא, יְדַעְנָא מָה דְאַתָּ בְּעִי, תּוּב מֵאַרְחָךְ. דְּהָא גֹוִי חֲיִיבָא אֲתִי, דְעָבִיד בֵּישׁ לְחַד יוּדָאֵי. וְהָא הוּא נְאִים שְׂכִיב בְּמַעְרְתָא דִּילָךְ, זִיל וְקַטְלִיהּ** שב רבי אלעזר ואמר לו כבתחילה נחש אנכי יודע מה אתה רוצה היינו שאתה רוצה להקיש ולהרוג, שוב מדרכך כי יש איזה גוי רשע שעשה רעה לאיזה יהודי ועכשיו הוא שוכב וישן במערה שלך לך תהרוג אותו. **מִיד אֶהְדֵּר הֵהוּא חֶבְרִיִּיא וְדִלְג דְּלוּגִין קַמֵּיהוּ.** מיד חזר אותו הנחש ודילג דלוגים לפניו.